

J A A R V E R S L A G

Samenvatting AFM Jaarverslag 2015

Voorwoord

De financiële sector in verandering, het toezicht in verandering

INLEIDING

We leven in een tijdperk van verandering en in een verandering van tijdperk. De ontwikkelingen in onze samenleving volgen elkaar in hoog tempo op. Denk aan de toegenomen onzekerheid over werk, de oudedag, een gezonde leefomgeving, de grote instroom van vluchtelingen en andere internationale spanningen. Maar gelukkig zien we ook de eerste tekenen van positieve economische ontwikkelingen en nieuwe vormen van verbinding tussen mensen en initiatieven, vaak met behulp van technologie.

Deze nieuwe ontwikkelingen vinden ook plaats in meer specifieke sectoren, zoals de financiële sector. De financiële sector is volop in beweging, onder meer gedreven door technologie en innovatie. We zien nieuwe toetreders en verdienmodellen. Daarnaast zien we trends zoals de voortdurende lage rente, toenemende kapitaalmarktfinanciering en een verschuiving van de risico's van het collectief naar het individu. Deze veranderingen zorgen voor onvoorspelbaarheid en onzekerheid, maar ze bieden ook kansen en ruimte voor nieuwe ideeën.

MISSIE EN KERNWAARDEN

De AFM is de onafhankelijke gedragstoezichthouder in Nederland voor de financiële markten. De veranderingen in de buitenwereld beïnvloeden ons als toezichthouder vanzelfsprekend ook. We moeten anticiperen op onvoorspelbare en nieuwe vraagstukken en een adequate respons geven op nieuwe ontwikkelingen, maar ook op de problemen uit het recente verleden.

In het afgelopen jaar heeft de AFM daarom een strategische analyse gemaakt van de ontwikkelingen buiten en binnen de organisatie. Op basis van deze analyse hebben we ons toezicht herijkt en prioriteiten geformuleerd die de organisatie nog effectiever, efficiënter en wendbaarder moeten maken. We hebben daartoe ook onze missie herzien. De nieuwe missie luidt: 'De AFM maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijke gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland'.

Deze missie stelt ons in staat om meer focus aan te brengen in ons toezicht en nog betere keuzes te maken over de inzet van onze middelen. Ook hebben we onze kernwaarden vernieuwd. Als toezichthouder gaat het om de balans tussen ‘doortastendheid’ en ‘zorgvuldigheid’ en de balans tussen de waarden ‘autonomie’ en ‘verbinding’. Deze waarden dienen als kompas voor al ons handelen en ondersteunen ons bij het nemen van beslissingen. We bouwen in de komende periode voort op de beweging die we in 2015 hebben ingezet.

In lijn met de missie heeft de AFM het gewaagde doel geformuleerd om in 2022 aantoonbaar een grensverleggend toezichthouder te zijn.

TERUGBLIK OP 2015

Van buiten naar binnen kijkend

Sinds de financiële crisis werkt de financiële sector aan de verandering naar een organisatiecultuur waarin het centraal stellen van klantbelang duurzaam verankerd is. De afgelopen jaren is op onderdelen vooruitgang geboekt. De praktijk laat echter zien dat de duurzame verankering van deze veranderingen lastig is; dat vraagt om doorzettingsvermogen, discipline en continue alertheid op mogelijke terugval. Door voortdurend contact te onderhouden met onze stakeholders, houden we zicht op de voortgang en nieuwe ontwikkelingen. Zo zien we bij het toezicht op de grote banken en verzekeraars dat de dashboardscores voor de mate waarin zij het klantbelang centraal stellen, in 2015 niet opwaarts gaan, maar gestabiliseerd zijn. Wij streven ernaar dat de opwaartse lijn van de voorgaande jaren de komende tijd weer kan worden doorgetrokken. Wij verwachten ook dat de sector de verbeteringen die zij heeft doorgevoerd in de dienstverlening aan consumenten naar de zakelijke markt vertaalt. De noodzaak hiervan blijkt uit de in december geconstateerde onjuistheden en onvolledigheden in de herbeoordelingen door de banken van rentederivatendossiers. Tegelijkertijd zien we ook positieve ontwikkelingen en stappen

voorwaarts. En onze nadrukkelijke roep om meer transparantie over de individuele scores van de banken heeft onder meer geleid tot de Vertrouwensmonitor. Met de Vertrouwensmonitor hebben de banken afgelopen jaar zelf een instrument gemaakt waarmee ze verantwoording over hun prestaties afleggen aan de samenleving en ons als toezichthouder en waarmee ze elkaar scherp houden. Wij verwelkomen dergelijke initiatieven van harte. Om dit initiatief en soortgelijke initiatieven blijvend te kunnen stimuleren, zijn we continu in gesprek met al onze stakeholders, bijvoorbeeld via het Adviserend Panel en het Consumentenpanel.

In het afgelopen jaar hebben ook de accountantsorganisaties stappen gezet die de basis vormen voor structurele verbetering van de kwaliteit. Aanpassingen in de governance, structuur, processen, gedrag en cultuur van de organisaties zijn daar noodzakelijke randvoorwaarden voor. Hierin hebben we onze jarenlange ervaringen bij toezicht op banken en verzekeraars gebruikt. Het is nu voor de organisaties van belang om naast de opzet van de maatregelen ook de daadwerkelijke werking te toetsen en een onverminderde focus te blijven houden op de duurzame cultuurverandering.

Ook op het gebied van pensioen zien we diverse ontwikkelingen, zoals de inwerkingtreding van de Wet pensioencommunicatie, die moet bijdragen aan de verbeterde informatievoorziening aan deelnemers. Onderzoek van de AFM naar dit onderwerp benadrukt daarnaast hoe belangrijk het is om de drempels voor pensioenconsumenten weg te nemen om hun situatie te verbeteren; een derde van de Nederlanders stevent af op een lager netto pensioeninkomen dan zij nodig heeft voor hun beoogde bestedingsbehoefte.

Ook kent de financiële sector nieuwe toetreders, de fintech-partijen, die bezig zijn met nieuwe manieren van dienstverlening, daarbij gebruikmakend van technologie en data. Deze nieuwe partijen zetten de traditionele verhoudingen onder druk, maar

tegelijkertijd bieden ze consumenten ook nieuwe en mogelijk meer passende dienstverlening. We zien een belangrijke uitdaging voor traditionele spelers. Zij kampen met problemen uit het verleden en ze moeten tegelijkertijd de concurrentie aangaan met nieuwe fintech-spelers. Voor de kapitaalmarkten wordt het afgelopen jaar gekenmerkt door de voorbereiding op en de invoering van nieuwe Europese regelgeving, zoals MiFID II, EMIR en MAR, die het functioneren van de markt, beleggersbescherming en integriteit een stap verder brengen.

Binnen de AFM

Niet alleen de buitenwereld is in verandering, ook de interne organisatie van de AFM is in verandering. In het afgelopen jaar hebben wij onder de vlag van een Meerjaren Agenda (MJA), een langetermijnvisie opgesteld die ons in staat stelt om ons toezicht sterker en toekomstbestendig te maken. Dit heeft geleid tot een agenda voor de jaren 2016-2018, maar ook tot een nieuwe inrichting en het verder professionaliseren van de (toezichts)organisatie.

In 2015 hebben we de basis gelegd voor de verdere ontwikkeling. Om onze ambities te kunnen realiseren, hebben we ons topmanagement versterkt met een nieuwe bestuurder en een COO en een bijna geheel nieuwe raad van toezicht. Ook in het seniormanagement is door roulatie en het aantrekken van nieuwe hoofden gezorgd voor versterking en een frisse blik. Om de nieuwe ontwikkelingen in de markt het hoofd te bieden, zijn we gestart met het werven van experts met operationele en IT-expertise, IT-security, expertise op gebied van risicomangement, data-analyse, compliance en kennis van gedragswetenschappen. Daarnaast hebben we onze arbeidsvoorwaarden gemoderniseerd en hebben we geïnvesteerd in de versterking van het IT- en informatiemanagement, IT-security en ons stakeholdermanagement. We vinden het ook belangrijk om in ons toezicht een realistisch beeld van de consument te hanteren. Daarom hebben we onderzoeken gedaan naar het gedrag van

consumenten om ons toezicht effectiever te maken. We hebben inzichten opgedaan op onder meer het gebied van hypotheekadvies, pensioen en beleggen.

Hoewel we continu gericht zijn op het verder professionaliseren van onze organisatie en het ontwikkelen van ons toezicht, gaan er soms ook zaken niet goed. Denk bijvoorbeeld aan het rentederivatendossier. De AFM heeft in het afgelopen jaar geconstateerd dat er onjuistheden en onvolledigheden zaten in herbeoordelingen door de betrokken banken, waarbij onder meer onvoldoende vanuit het klantbelang was geredeneerd. Hoewel de banken primair verantwoordelijk zijn voor het zorgen voor een oplossing bij de rentederivaten, hebben wij als toezichthouder ook tekortkomingen geconstateerd bij onze eigen toetsing van de herbeoordelingen. Dat betreuren we zeer en we werken hard aan een oplossing. De uitkomsten van ons interne en het externe onderzoek zullen de basis vormen voor het verbeteren van onze eigen processen en het trekken van lessen voor de toekomst.

BLIK OP 2016

Het komend jaar bouwen we verder op het fundament dat in 2015 is gelegd. We zetten de beweging die we ingezet hebben door. Dat betekent dat we de problemen van het verleden blijven aanpakken, maar dat we een deel van onze capaciteit inzetten op het beantwoorden van de uitdagingen van de toekomst. De eerste prioriteit in het komend jaar is het verkleinen van de ongewenste risico's in de financiële markten door regulier en thematisch toezicht op zowel traditionele als nieuwe spelers. Het gaat dan onder meer om het verkleinen van risico's die samenhangen met de aanhoudend lage rente, het verschuiven van risico's naar het individu, en de impact van technologische ontwikkelingen.

De tweede prioriteit voor 2016 is het versterken en vernieuwen van het toezicht door gericht te investeren in technologie en methodieken. Om ongewenste

risico's voor de samenleving te verkleinen, moeten we onszelf ontwikkelen tot een technologie- en datagedreven organisatie. Hierin zal het nieuw opgerichte Expertise Centrum een spilfunctie moeten gaan vervullen.

Om alert te kunnen reageren, past de AFM ook de interne organisatie aan. De derde prioriteit betreft het vereenvoudigen van de AFM en het aanscherpen van het besturingsmodel. Daarbij worden risicobeheersing en verantwoording belangrijker, door te sturen op resultaat en discipline en de ontwikkeling van leiderschap. Waar mogelijk worden werkprocessen, zoals accountmanagement, signalering van risico's en vastlegging van data, vereenvoudigd en gebundeld, onder meer via Lean Six Sigma en IT-investeringen.

CONCLUSIE

De wereld in verandering betekent het toezicht in verandering. Als toezichthouder dragen wij een grote verantwoordelijkheid op onze schouders. De samenleving heeft hoge en soms irreële verwachtingen van het toezicht, daar waar het gaat om het voorkomen van alle risico's in de sector. Wij zijn ons daarom zeer bewust van het belang van het afleggen van verantwoording over ons eigen handelen. Dat zullen we ook het komend jaar blijven doen. Wij kijken daarom uit naar de voortzetting van onze soms stevige, maar open gesprekken met al onze gesprekspartners; in de financiële sector, de politiek, de samenleving, met consumenten en alle andere stakeholders en betrokkenen.

Tot slot, 2015 was een jaar vol ontwikkelingen en veranderingen, ook voor ons. Graag bedank ik namens het bestuur, alle medewerkers, en vooral ook bestuurder Theodor Kockelkoren die dit jaar na 13 jaar afscheid nam van de AFM, voor hun goede bijdrage aan ons belangrijke werk als toezichthouder.

Merel van Vroonhoven
Voorzitter,
namens het bestuur,
Gerben Everts
Harman Korte
Femke de Vries

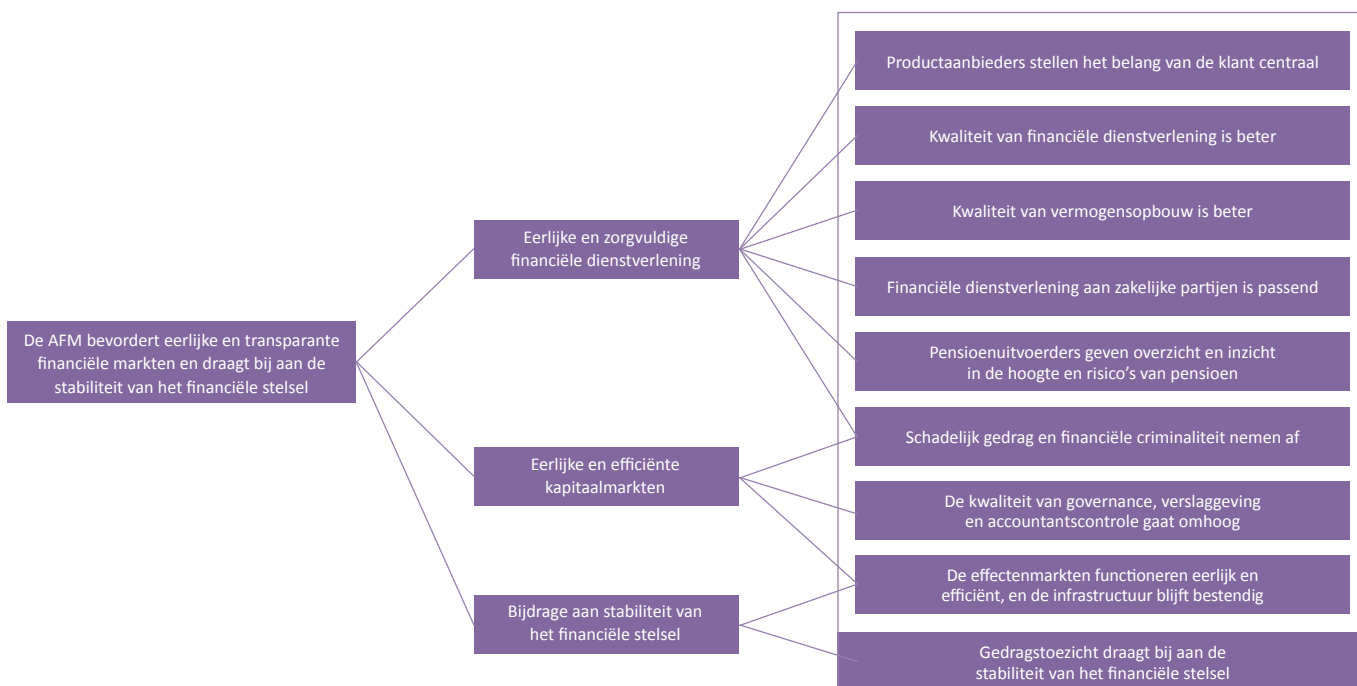
en namens de COO,
Frans van den Hurk

Managementsamenvatting

BELANGRIJKSTE RESULTATEN VAN HET TOEZICHT

Het toezicht van de AFM was in 2015 rond negen thema's georganiseerd. Ieder thema heeft als doelstelling door adequaat toezicht te houden een belangrijk marktrisico te beheersen.

Onderstaand schema geeft de vertaling van de missie naar strategische doelstellingen en thema's in 2015 weer.

Hieronder geven we per thema een korte beschrijving van de belangrijkste toezichtresultaten in 2015. De uitgebreide beschrijving vindt u in hoofdstuk 1 van dit jaarverslag.

Klantbelang centraal

Bij het thema 'Klantbelang centraal' heeft de AFM gezien dat de scores van de grootste financiële ondernemingen op het dashboard na vijf jaar opwaartse beweging zijn gestabiliseerd. In 2015 zagen we dat banken en verzekeraars nog vaker uit eigen initiatief een extra stap kunnen zetten voor de klant en dat veranderingen nog niet altijd worden doorgevoerd naar andere bedrijfsonderdelen, distributiekanaalen of type klanten, dan waar de AFM eerder haar toezichtinspanningen op richtte (zie hierna bij 'Klantbelang dashboard'). Dit vraagt om reflectie op de aanpak om te bekijken hoe en waar we de markt een nieuwe impuls kunnen geven. Concrete verbeteringen zijn gerealiseerd bij het productontwikkelingsproces van aanvullende zorgverzekeringen en autofinancieringen. Bij beleggingsverzekeringen hebben de verzekeraars nu het grootste gedeelte van hun polishouders geactiveerd. Er worden verbeteringen doorgevoerd in de behandeling van klanten bij betalingsachterstanden bij hypotheek.

Kwaliteit financiële dienstverlening

Bij 'Kwaliteit financiële dienstverlening' was ons toezicht vooral gericht op de naleving door de sector van de recente regelgeving op het gebied van het provisieverbod en vakbekwaamheid. Tegelijkertijd heeft de AFM geïnvesteerd in kennis van consumentengedrag. Deze kennis zorgt ervoor dat we beter begrijpen waarom consumenten niet altijd een passende keuze (kunnen) maken. Sinds 2015 beschikt de (overgrote) meerderheid van de financieel adviseurs over de juiste diploma's om consumenten te adviseren. Zij hebben actuele kennis en vaardigheden, wat moet leiden tot kwalitatief goede adviezen. Daarnaast heeft een meerderheid van de (middel)grote zelfstandig adviseurs geen afspraken en/of geldstromen met intermediaire aanbieders (meer).

Vermogensopbouw

Bij het thema 'Vermogensopbouw' is hard gewerkt aan verbetering van de beleggingsdienstverlening. De AFM heeft de sector daartoe aangespoord door onderzoeken te doen naar de kwaliteit van de beleggingsdienstverlening, door het beter inzichtelijk laten maken van de kosten en door in te zetten op verandering van wetgeving, nationaal en internationaal. Ook wil de AFM dat de dienstverlening beter aansluit op de klantbehoeften. Kennis van de beweegredenen van zelfstandig beleggers kan hierbij helpen. Uit ons onderzoek naar de beleggingsdienstverlening bij banken en zelfstandig vermogensbeheerders blijkt dat de kwaliteit gemiddeld genomen is verbeterd vergeleken met 2014. Het provisieverbod beleggingsondernemingen, dat in 2014 is ingevoerd, wordt goed nageleefd. Op aandringen van de AFM is op 1 januari 2015 de Vergelijkende Kosten Maatstaf geïntroduceerd. Hierdoor kunnen consumenten de kosten van de dienstverlening beter vergelijken.

Zakelijke dienstverlening

Bij 'Zakelijke dienstverlening' vindt de AFM dat de sector de verbeteringen die de afgelopen jaren zijn doorgevoerd in het belang van consumenten, moet doorvertalen naar (kwetsbare) zakelijke klanten. Wij zijn er nog niet gerust op dat de sector deze extra stap zet. De goede scores die de sector behaalt voor de informatieverstrekking aan particuliere klanten staan bijvoorbeeld in schril contrast met het resultaat op het onderdeel Informatieverstrekking Banken Zakelijk van het Klantbelang dashboard. Op de precontractuele informatie bij kredietverlening aan het mkb scoren de banken met een gemiddelde van 2,3 ruim onder de maat. Betrokken banken hebben aangegeven de bevindingen te herkennen en op te pakken. Ook bij het herbeoordelen van rentederivatencontracten met mkb-ondernemingen blijken banken bij de uitvoering van hun eigen werkprogramma's het klantbelang onvoldoende centraal te hebben gesteld. Aan één bank is een bestuurlijke boete opgelegd voor onvoldoende dossiervorming bij rentederivaten. In maart 2016 heeft de AFM een aanpak gepresenteerd voor herstel door

banken voor klanten met rentederivatenproducten, met als doel dat de getroffen klanten krijgen waar ze recht op hebben. De AFM heeft daarnaast tekortkomingen geconstateerd bij de eigen toetsing van de herbeoordelingen. De raad van toezicht heeft in dat kader in december opdracht gegeven om een onafhankelijk onderzoek uit te voeren.

Pensioen

Bij het thema 'Pensioen' is de AFM gestart met het toezicht op de Wet pensioencommunicatie, die op 1 juli 2015 in werking is getreden. Deze wet vereist dat alle informatie van de pensioenuitvoerder aan de deelnemer evenwichtig, duidelijk en juist is, en afgestemd op de behoeften en wensen van de deelnemer. Ook introduceert de wet op termijn nieuwe informatiemiddelen zoals Pensioen 1-2-3. Daarnaast krijgen pensioendeelnemers een beter inzicht in de risico's en onzekerheden die bij het pensioen horen. Ruim 80 procent van de pensioenuitvoerders is bekend met de nieuwe Wet pensioencommunicatie, zodat zij deze op de juiste wijze kunnen interpreteren en implementeren. Uit onderzoek van de AFM is gebleken dat pensioenfondsen hun deelnemers onvoldoende evenwichtig voorlichten over indexatie in het verleden, heden en met name de verwachte indexatie voor de komende jaren. Uit een rondgang eind 2015 langs vijf pensioenfondsen bleek dat de meeste fondsen de informatie hebben verbeterd.

Accountantscontrole

Bij thema 'Governance, verslaggeving en accountantscontrole' is in 2015 een verbeteringsprogramma opgestart. In 2013 en 2014 heeft de AFM vastgesteld dat de kwaliteit van de accountantscontroles door de grotere accountantsorganisaties onder de maat was. De sector heeft ook zelf in het NBA-rapport 'In het publiek belang' geconcludeerd dat fundamentele veranderingen nodig zijn om de kwaliteit structureel te verbeteren; in de governance, structuur, processen, gedrag en cultuur van accountantsorganisaties. Met behulp van onder meer het nieuw geïntroduceerde dashboard monitort de AFM de voortgang en zal

zij de partijen aanjagen en motiveren en hierover rapporteren aan de sector en andere stakeholders. Tegelijkertijd zal de AFM handhavend optreden daar waar de ernst van specifieke overtredingen hier aanleiding toe geeft. Hiermee draagt de AFM er aan bij dat accountantsorganisaties voortvarend werken aan een fundamentele verandering en verbetering van de randvoorwaarden om de kwaliteit van hun wettelijke controles te verhogen en daarmee meer in het publiek belang te handelen. In vervolg op de bevindingen uit de Big 4-onderzoeken van 2014 heeft de AFM medio 2015 vier dossiers overgedragen aan de boetefunctionaris. De kwaliteit van de financiële verslaggeving laat al enkele jaren een stijgende lijn zien, maar die heeft zich in 2015 niet doorgezet. Uit de onderzoeken die de AFM in 2015 heeft gedaan naar beursgenoteerde ondernemingen met een verhoogd risico op fouten in de financiële verslaggeving over 2014, kwamen relatief veel (voorlopige) bevindingen naar voren. Ook uit de drie themaonderzoeken die de AFM uitvoerde naar de toelichting bij belangen in ondernemingen, pensioenen en bankconvenanten blijken verbeterpunten.

Kapitaalmarkten

Bij het thema 'Kapitaalmarkten' is het aantal meldingen over handel met voorwetenschap of marktmanipulatie in het afgelopen jaar met 20 procent gestegen. Uit het totaal aantal meldingen in vergelijking met andere Europese toezichthouders leidt de AFM af dat deze stijging niet het gevolg is van meer marktmisbruik, maar volgt uit verbeterde controles bij marktpartijen. Deze partijen hebben zelf ook belang bij een eerlijk functionerende markt. De AFM heeft een groot aantal van deze meldingen onderzocht. Inmiddels hebben vier meldingen geresulteerd in overdracht van het dossier aan de boetefunctionaris. Eén melding heeft geleid tot een melding bij het Openbaar Ministerie. De AFM heeft ruim 250 keer contact gehad met beursgenoteerde ondernemingen, handelaren en beleggers over het correct omgaan met koersgevoelige informatie, financiële verslaggeving, meldingen en emissies/openbare biedingen. In zo'n 25 gevallen leidde dit meteen tot een nalevingseffect, bijvoorbeeld

het uitbrengen van een persbericht of het corrigeren van een bericht in de media. Drie keer heeft de AFM de beurshandel moeten onderbreken om de handel met ongelijke informatie te voorkomen totdat een persbericht werd gepubliceerd.

Financiële stabiliteit

Bij het thema ‘Financiële stabiliteit’ was een belangrijk aandachtspunt in 2015 de impact van de lage rente op het functioneren van financiële markten. Hieraan gerelateerde onderwerpen waren de invloed van de lage rentestand op marktliquiditeit en de mogelijke systeemrisico’s binnen vermogensbeheer. Ook is in samenwerking met DNB onderzocht welke invloed nieuwe regelgeving heeft op het functioneren van de derivatenmarkten. Dit heeft geleid tot een gezamenlijke AFM/DNB-publicatie vanuit het Financieel Stabiliteitscomité (FSC). Verder is in FSC-verband onderzoek verricht naar de Nederlandse hypotheekmarkt. Dit heeft geleid tot de aanbeveling vanuit beide toezichthouders om de maximale loan to value (LTV) geleidelijk tot 90 procent te verlagen.

Schadelijk gedrag en financiële criminaliteit

De AFM heeft binnen het thema ‘Schadelijk gedrag en financiële criminaliteit’ opgetreden tegen malafide partijen. Dit zijn partijen die zonder vergunning opereren, recidivisten en veelplegers. Daarnaast weert de AFM niet-integere bestuurders van de markt. Ook treedt zij op tegen schadelijke verdienmodellen en producten. De AFM heeft in 2015 11 keer gewaarschuwd tegen boilerrooms. 41 partijen die zonder vergunning actief waren, zijn verzocht om de activiteiten te staken en ongeveer een derde hiervan heeft direct de gewenste stappen gezet. In 2015 heeft de AFM 25 normoverdragende brieven gestuurd wegens integriteitsschendingen bij vergunninghouders. In het kader van de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering zijn 116 normoverdragende brieven verstuurd aan beleggingsondernemingen, die nader zijn toegelicht in een nieuwsbrief.

FORMELE EN INFORMELE TOEZICHTMAATREGELEN

De AFM heeft in 2015 in totaal 17 boetes opgelegd. Dit is aanzienlijk minder dan de 31 boetes in 2014. De AFM heeft haar aanpak en beleid met betrekking tot handhaving niet gewijzigd. Bij de boetes in 2014 zaten relatief veel kleinere zaken die met een eenvoudig, min of meer gestandaardiseerd proces konden worden afgehandeld. De boetes in 2015 waren vooral voor zwaardere en complexere zaken bij grotere ondernemingen. Dit komt ook tot uiting in het totaal over 2015 opgelegde bedrag aan boetes € 9.616.250. In 2014 is voor € 7.327.287 aan boetes opgelegd. Ook het totale aantal formele maatregelen was in 2015 lager: 52 tegen 106 in 2014. De daling wordt vooral bepaald door lagere aantallen lasten onder dwangsom en openbare waarschuwingen. Het aantal informele maatregelen steeg in 2015 tot 575 tegenover 471 in 2014.

Een nadere toelichting op de handhavingsmaatregelen is opgenomen bij onderdeel “Toezichtaanpak AFM” (kwalitatief) en verder in hoofdstuk 3.2 “AFM in cijfers” (kwantitatief).

HET VERSTERKEN VAN HET TOEZICHT DOOR TE INVESTEREN IN TECHNOLOGIE EN METHODIEK

Technologische en maatschappelijke ontwikkelingen beïnvloeden niet alleen de financiële sector, maar ook de AFM. We kunnen steeds effectiever werken door de beschikbaarheid, analyse en toepassing van data. Ook nieuwe inzichten in het gedrag van consumenten, in het gedrag van beleggers en in cultuurverandering zorgen ervoor dat ons toezicht steeds effectiever wordt. De AFM heeft in 2015 haar inzicht op deze gebieden vergroot (zie hoofdstuk 2.2 en 2.3).

Technologische ontwikkelingen hebben een grote impact op de financiële markt en de marktstructuur. We zien bijvoorbeeld steeds meer nieuwe verdienmodellen en nieuwe spelers. Tegelijkertijd wordt van traditionele partijen verwacht dat ook zij mee veranderen. De verandering van de marktstructuur wordt door zowel de aanbodkant (fintechs) als de vraagkant (consumenten

en beleggers) gedreven. Ook zal technologie de internationalisering van retailmarkten verder aanjagen. Vooral waar er relatief weinig nationale wet- en regelgeving en weinig direct klantcontact is, zal in de komende jaren een versnelling van internationalisering kunnen plaatsvinden. De AFM heeft in 2015 besloten om haar kennis op dit gebied te versterken. Hiertoe richt de AFM per 1 januari 2016 het programma Innovatie & Fintech in.

HET VERGROTEN VAN DE EFFECTIVITEIT, EFFICIENCY EN WENDBAARHEID VAN DE INTERNE ORGANISATIE

Om adequaat te kunnen reageren op de externe veranderingen moet de AFM ook haar eigen organisatie verder ontwikkelen. In 2015 is de besturing van de AFM versterkt door het vernieuwen van de raad van toezicht en het aantrekken van twee nieuwe bestuurders. Ook is de herinrichting van het toezicht die in 2014 doorgevoerd was, geëvalueerd. Deze stappen en de verdere ontwikkeling van de organisatie van de AFM zijn vervat in een Meerjaren Agenda (MJA).

Versterking van de besturing

Na het vertrek van een groot deel van de leden van de raad van toezicht eind 2014 zijn nieuwe leden gezocht om de raad weer compleet te maken. Op 15 juli heeft de minister van Financiën Paul Rosenmöller, Rob Becker, Bart Koolstra en Annemarie van Gaal benoemd. Per 1 januari 2016 is Annemarie van Gaal teruggetreden uit de raad van toezicht.

Binnen het bestuur van de AFM is in april 2015 Theodor Kockelkoren teruggetreden als bestuurder. Per 1 oktober 2015 is Femke de Vries als zijn opvolger benoemd. Op datzelfde moment is Frans van den Hurk aangesteld als Chief Operations Officer (COO), met de verantwoordelijkheid voor de gehele bedrijfsvoering van de AFM. In het kader van het versterken van de besturing en naar aanleiding van de evaluatie van de herinrichting is ook een roulatie en deels vernieuwing op het niveau van hoofden gerealiseerd.

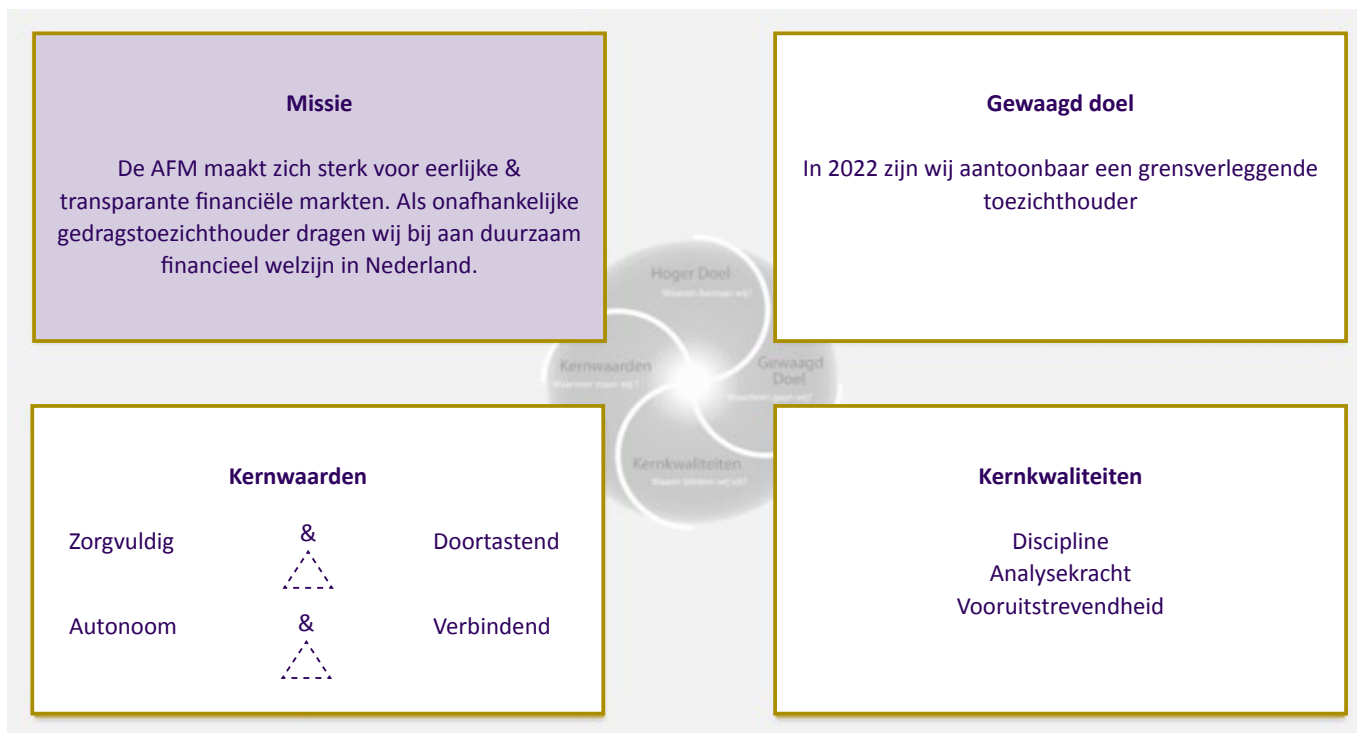
Evaluatie herinrichting

Per 1 januari 2014 heeft de AFM haar organisatie aangepast in het kader van de zogenaamde herinrichting. In 2015 is deze herinrichting geëvalueerd, wat tot verdere aanpassingen van de organisatie leidt. Per april 2016 wordt het toezicht van de AFM georganiseerd in zes toezichtdomeinen. Binnen deze domeinen wordt het toezicht vormgegeven in vernieuwde thema's, met doelstellingen met een tijdschikhorizon van drie tot vijf jaar. Om de vernieuwing van het toezicht verder invulling te geven, worden in 2016 het Expertise Centrum en het programma Innovatie & Fintech gestart.

Meerjaren Agenda

Om de ontwikkeling van de AFM vanuit een middellangetermijnperspectief vorm te geven, is de AFM in 2015 de Meerjaren Agenda (MJA) gestart. Voor de MJA heeft de AFM een visie-vierluik ontwikkeld, met een vernieuwde missie, herijkte kernwaarden en kernkwaliteiten, en een gewaagd doel voor 2022.

Het streven van de AFM is om in 2022 aantoonbaar een grensverleggende toezichthouder te zijn; een organisatie die als toezichthouder en autoriteit toonaangevend is. De AFM wil grensverleggend opereren omdat zij blijvende impact wil hebben op haar omgeving en zaken wil oppakken die relevant zijn. Dat betekent dat de AFM moet anticiperen en alert moet reageren op de veranderende wereld en tegelijkertijd deze wereld zal medevormgeven en beïnvloeden. Deze combinatie zorgt ervoor dat de AFM als toezichthouder voorop loopt en effectief opereert. Het betekent ook dat de AFM technologische ontwikkelingen kent, begrijpt en benut voor het toezicht en dat zij hierbij optimaal gebruik maakt van beschikbare data. De AFM zorgt dat haar toezichtinterventies voortdurend effectief blijven door gebruik te maken van inzichten in gedrag en organisatiecultuur. De AFM verlegt haar grenzen door regelmatig de eigen effectiviteit tegen het licht te houden en te evalueren. Ontwikkelingen in de sector en in het toezicht, zowel in Nederland als in het buitenland, zijn daarin leidend.

Het gewaagde doel 'In 2022 zijn wij aantoonbaar een grensverleggende toezichthouder' wordt nader geconcretiseerd in 2016.